

אור האמונה

פרשת נח

שבת קודש * ד' חשוון, תשע"ג

גיליון מס. 339

❖ דברי התורה שבגיליון מוקדשים ❖

לזש"ק
סופיה הודיה בת שרה פרוין
לרפואה שלמה
אמה בת מרסל, מני חזקיה בן דליה
לזיווג הגון
דניאל חביב בן ציפורה סוהילה
לזיווג הגון וחזרה בתשובה
הילה בת פלורנס
לעילוי נשמת
שלמה שלומי בן אילנה נאוה, יא' חשוון תש"ע
מימון בן העישה, ב' תשרי תשס"ט
בניהו בן זכריה (יחיאל) ומרים, כו' אדר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרְתָיו" (ו, ט)

ולמה צדיק? על שזן בריותיו של הקב"ה, לכן הוא נקרא צדיק. שני אנשים נקראו צדיקים על שזנו את הבריות, נח ויוסף. שדומים בזה להקב"ה שהוא יתברך זן את כל הבריות כולן, "צדיק ה', צדקות אהב". (תנחומא הקדום ד)

נח איש צדיק

יש בשמים היכל ידוע שם מלאכים ממונים לקבל גמילות חסדים שאדם עושה בעולם הזה, וכאשר מידת הדין מקטרגת על ישראל מיד אותם המלאכים מראים את החסד ההוא, והקב"ה מרחם על ישראל מפני שחפץ חסד הוא ואף שהם חייבים, אם הם גומלים חסד זה לזה, הוא מרחם וסולח (תומד דבורה א).

חז"ל אומרים, תן לכולם, גם למי שגומל לך רע, שפה צריך התגברות כפולה ומכופלת, העיקר לדבוק במידת החסד.

מספרים על ר' משה לייב מסאסוב צ"ל שהיה גומל חסד אף עם אדם שאינו הגון. פעם אחת בא אליו איש אחד, שהיה ידוע כרע מעללים, וביקש ממנו צדקה. ונתן לו ר' משה לייב בשפע, מכל אשר היה בידו באותה שעה עד שהניח עצמו ריק, בלא פרוטה. שאלוהו קרוביו: רבינו! מפני מה נתת את כל הונך לאיש הרע הזה? והשיב להם בענוות חן: הן גם אני לא טוב! ואם אני נותן צדקה לאיש אשר לא טוב, הקב"ה ידון אותי מידה כנגד מידה, וישפיע לי גם את צרכי, על אף שאני לא טוב.

ריבוננו של עולם מאיפה שואב נח את הכוחות להאכיל ולהשקות כל כך הרבה חיות?! לדעת בדיוק מה אוהב לאכול הפיל, ומה תלעס הג'ירפה, ומה יבלע הברווז, מהיכן היו בו תעצומות אינסופיות לדעת בדיוק את התזמון לרעבון של כל קיבה מקרקרת? וקצב העבודה שלו? הפלא ופלא מאין זה בא?

מה שהניע את נח זו האהבה לכל יציר נברא של בורא עולם. מי שאוהב את בריותיו של הקב"ה, מי שמתפעם מנשגבות יצירתם, מי שרואה בכל בריה את אביו שבשמים, מתמלא אהבה ותעצומות נפש עד אין תכלית, הוא לא נח, הוא לא נח, כדי למלא את רצונם. ואם כך עם החיות, קל וחומר עם בני אדם, שהם נזר הבריאה, שהם חלק אלוך ממעל ממש.

צריך הרבה להתפלל על זה. לבקש כל הזמן על אהבת הבריות, על עשיית חסד עם הבריות. להתחנן מלפני ה' יתברך שְׁיִצְבֵּה אותנו למידה זו כי צריך פה כל כך הרבה סיעתא דשמיא. "אך טוב וחסד ירדפוני" אומר דוד המלך ע"ה. היינו שהוא מבקש שיזכה לרדוף תמיד אחרי טוב וחסד, אחרי קיום מצוות גמילות חסדים ("תפארת שלמה").

קודם כל תפילות. הרבה תפילות. ומה עוד? אומרים חז"ל במסכת דרך ארץ "אם אתה רוצה לדבוק באהבת חברך, הוי נושא ונותן בטובתו" (זוטא פ"ב). תעשה לו הרבה טובות ועל ידי זה תבוא לאהבתו. והטעם הפשוט "כי האדם נפעל כפי פעולותיו ולבו וכל מחשבתו הולכים תמיד אחר מעשיו (החינוך טז).

אפילו רשע גמור, אם יתמיד בתורה ובמצוות, אפילו לא לשם שמים, יגיע מהר מאוד אל הטוב, כי אחר הפעולות נמשכים הלבבות. ככל שאדם יתמיד במעשי חסד, אף שאינם רק כלפי חוץ, כך נקבעת מידה זו בתוכו נפשו פנימה.

אתה צריך לזכור שהנתניה היא בעצם בשבילך. ככה אתה בונה את הרוחניות שלך. ככה אתה זוכה להתחבר לנשמה של הדברים. וכבר נאמר שכשהנשמות מתחברות, מיד מרגישים את ה'.

מורנו הרב: "אדם מיוחד לתת צדקה, תן צדקה. תן משהו, אל תפחד, הכל יפתח לך, כל שערי השמים יפתחו לך כמו שכתוב "פתוח תפתח", אדם נותן צדקה אז הוא פותח את כל השערים, שערי הדעת, שערי החכמה, שערי הבינה, שערי תפילה, שערי שידוכים, שערי פרנסה. ששולחים לאדם עני זה סימן שרוצים להציל אותו, רוצים להציל אותו מאיזה פורענות, מאיזה אסון. "צדקה תציל ממוות" זה לא איזה פתגם, זה כפשוטו ממש. הילד שלך חולה? תן צדקה, יהיה ניסים, יהיה רפואה. ברגע שאדם מחלק צדקות הוא לא יודע איזה ניסים יהיה לו, איזה פלאות יהיה לו, הוא נכלל בעץ החיים, הוא נמצא למעלה מהטבע, הוא בכלל לא נמצא בעולם הזה, הוא יכול לבטל את כל הגזרות מעליו ומעל כל ישראל. צדיקים נוהגים לא לשבת לאכול בלי אורחים, זה היה המנהג של אברהם אבינו "והוא יושב פתח האוהל כחום היום", לראות אם יש עובר ושב ויכניסו בביתו. וכשאליעזר עבדו חוזר ואומר לאברהם אין אורחים, לא מצאתי אורחים, הוא יוצא בעצמו לחפש אורחים בתוך החום הנורא הזה.

העולם נשרף מרוב חום והוא לא מרגיש שום חום, הוא לא מרגיש שום דבר, ואיך שאברהם יצא החוצה ה' הוריד לו מלאכים מהשמים בדמות אורחים שלא יצטער. זה המנהג של הצדיקים, לא אוכלים לבד, האוכל זה לא שלך, אתה לא בעל הבית על האוכל, אתה צריך תמיד לדעת שהאוכל הזה הוא של ה', אתה מתחלק באוכל הזה עם עוד מישהו, כי האוכל הזה הוא מתנה מה'. הכסף הוא לא שלך, אתה רק בעל פקדון, כל מה שיש לך זה לא שלך, זה שייך לכלל ישראל. אדם צריך לתת צדקה, את המעשר, את החומש, הוא יראה בסוף שזה יתרבה לו. הוא יתן מאה דולר יקבל אלף דולר, הוא יתן אלף דולר יקבל מאה אלף, הוא יראה את זה. לכן הכסף נקרא זוזים, צריך להזיז את הכסף. אל תשאיר אותו אצלך בכיס, תזיז אותו, תמסור את זה הלאה, אם תזיז תראה שזה יהיה כפול ומכופל. ברגע שאדם יתן צדקות, יתן משהו, הוא יראה שהפרנסה מתחילה לעופף לו, יתחילו לזרום כספים. וזה שמסביר רבנו (תורה כג, ד) **וְהָיָה שְׂדֵי בְּצֻרֵיךָ וְכֶסֶף תּוֹעֲפוֹת לְךָ** (מלאכי א), שמי שמרגיש את צער השכינה, את הצער של כל יהודי, אז "כסף תועפות לך" - שפרנסתו תעופף לו כציפור. ואם ישמור את הכסף אצלו הכסף יעוף ויעלם לו."

עולם חסד יבנה, אין העולם מתקיים כי אם על ידי עשיית חסד שבני אדם עושים זה עם זה. בזכות זה מחדש הקב"ה בכל יום בטובו מעשה בראשית. אומר השל"ה הקדוש כי ראוי לאדם שכל ימי חייו יראה שלא יהיה שום יום שלא יעשה בו גמילות חסד בגופו או בממונו. ומספר האדמו"ר מתולדות אברהם ויצחק שליט"א בהתפעמות: "לפני שנים הלכתי ברחוב מאה שערים בדרך לבית המדרש, פוגש אותי יהודי שנסע ברכבו ואומר לי מסתמא אתה הולך לתולדות אהרון, בא תיכנס ותיסע עמי... נכנסתי, וישר שאלתי: איך זה ומדוע אתה מציע לי זאת בלא שאבקש? סיפר לי הנהג: לפני 12 שנה קניתי את האוטו, לפני הקניה נכנסתי לרבי ה"בית ישראל" זיע"א לשאול האם לקנות כי חששתי מתאוונות וכדומה, ואמר לי הרבי 'תקבל על עצמך לא ללכת לישון, בלי לעשות טובה ליהודי עם האוטו שלך' וכבר עברו 12 שנה מאז, וב"ה אף פעם לא קרה לי שום הזיק. והיום זאת נסיעתי האחרונה, ועדיין לא מצאתי עם מי להיטיב, אלא אותך כעת!"

מגלה האר"י הקדוש, שתיכף שעולה במחשבת האדם לעשות איזה מצוה תיכף באה נשמה של צדיק קדום שנהג בזמנו לרדוף אחרי אותה מצוה ומתעבר בו ובזכות זה יש כוח לאדם לקיים את המצוה כהלכתה, ולולי זאת היצר הרע של האדם היה מתגבר עליו והיה מפתה אותו שלא לקיימה. לכן, כשעולה על דעתך לעמוד לימין רעך ולעשות עבורו משהו, תעשה את זה מיד כי כעת מסייעים לך מן השמים ומי יודע מה יהיה אחר כך.

ומעשה היה אצל הברון ר' שמעון זאב רוטשילד, שהיה לבו פתוח לצדקה. פעם אחת פגש אותו אדם אחד ובידו המלצה מגאוני הדור לתרום בעין יפה עבורו, כדי שיוכל להשיא את בתו הבוגרת. פשפש הברון בכיסיו ולא מצא מעות, נטל מידו את שעון הזהב אשר לו, יחד עם שרשרת זהב שעולים בדמים מרובים, ונתנו לאיש הזה. האיש סרב לקחת ואמר: וכי שווד דרכים אני? קֶבֶע לי שעה למחר, ואבוא אליך ותתן לי כנדבת ליבך. ענה לו הברון: שמע נא לעצתי וקבל את השעון כי עתה ברוך השם יש לי רצון טוב ושמח אני לתת בעין יפה, מחר, מי יודע אם לא יסיח אותי היצר הרע ואפסור אותך בדבר מועט בלבד. ועל זה אמר התנא: "אם לא עכשיו, אימתי".

אסור שיעבור יום בלי שעשית איזשהו חסד עם הזולת. יום שיהודי אינו עושה בו איזה טובה ליהודי, אינו נחשב ליום בחיים (הרב הקדוש מקאברין זיע"א). והטובה לא חייבת להיות גדולה. אתה משאיל איזה כלי עבודה לשכן, אתה

פורט כסף למי שיש לו שטר והוא צריך מעות, אתה מכין כוס תה לשני אפילו שהוא יכול לעשות את זה בעצמו, אין חילוק בין דבר גדול לדבר קטן. לפעמים מציעים לך משהו ואתה באופן ספונטאני משיב "לא תודה" כי אתה לא רוצה להטריח את השני, או כי אתה לא צריך את זה, או שפשוט אין לך עין טובה ולכן אתה מסרב לקבל טובתו של האחר. תתגבר! תקבל ממנו את טובתו בשמחה! ולפעמים תחזיר לו תודה וברכה! לזה קוראים החסד שבקבלת חסד, לפעמים זה החסד הכי גדול.

אנחנו שקועים מטבענו בתוך אהבה עצמית. אוהבים את עצמנו. כדי שנזכה לקיים את המצוה של "ואהבת לרעך כמוך", צריך לעורר את עצמנו למחשבות טובות על השני. לשמוח בשמחתו ולהצטער בצערו. "כמו ששומע שנוולד בן לרעהו, ישמח שמחה ממש כאילו נולד לו אותו בן. וכן אם ח"ו ייעדר איזה טובה מחברו, יצער עצמו מאוד על צערו של חברו" (יסוד שורש העבודה).

יהודי צריך להמליץ טוב על כל אחד מישראל. לדבר בשבחו של השני. זה כמו פדיון שהוא עושה לו. מאות מלאכים מצפים בראש השנה שיהודי ידבר בשבחו של חברו, שכן יודעים הם עד כמה מתאווה הקב"ה לשבחן של ישראל בעיקר בראש השנה.

יהודי צריך להתפלל על חברו. "אם האדם מתפלל בעד חברו, זהו עיקר התפילה! זה עיקר גמילות חסדים!" ולא רק כשחברו נתון במצוקה. גם כשטוב ורווח לו, יבקש מהקב"ה שיוסיף לו לחבר כהנה וכהנה מברכותיו.

יהודי שיש לו יכולת ללמד תורה לתלמידים, לא ימתין עד שהם יבואו ויבקשו ממנו ללמד, אלא ירדוף הוא אחריהם כדי שיבואו אליו. אומרים חז"ל שיהודי שמקדיש מזמנו כדי ללמד אחרים, מן השמים מסייעים לו שלא ישכח דבר מכל מה שלמד, ותלמודו מתקיים בידו, הוא לא יפסיד כלום, הוא רק ירויח.

ועיקר החסד, לקרב אחרים לעבודת ה'. עד כמה צריך האדם להתאמץ לעשות טובה לחברו ולקרבו לעול מלכות שמים. עד כמה אנחנו רחוקים מזה. נכון, כשאדם נמצא במצוקה, פיזית או נפשית, צריך לחפש איך לעזור לו ולהיטיב עמו במובן הפשוט של גמילות חסדים. אך אין זה הפתרון האמיתי למצבו. התשובה האמיתית לקשיי העולם הזה היא רק האמונה והבטחון בבורא עולם ועם הרבה אהבה ובמתק שפתיים אפשר לקרב גם את השני. וזה שנאמר, כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. ובלי יהדות יש נפש?

אתה מראה לשני פנים שמחות, אתה מקבל אותו בהארת והסברת פנים, איזה חסד גדול אתה עושה עמו. "אם נתן אדם לחברו כל מתנות טובות שבעולם ופניו כבושים בארץ, מעלה עליו הכתוב כאילו לא נתן לו כלום, אבל המקבל את חברו בסבר פנים יפות אפילו לא נתן לו כלום, מעלה עליו הכתוב כאילו נתן לו כל מתנות טובות שבעולם." (אבות דרבי נתן יג-יד)

מי שמרגיל את עצמו בזה, עליו נאמר "עושה צדקה בכל עת" כי הוא מאיר פנים לכולם. כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקר וישבו לפניו. אמרו לו: רבינו, למדנו אורחות חיים. אמר להם: צאו והיזהרו איש בכבוד חברו" (אבות דרבי נתן ט).

"הכבוד זה הנשמה. לוקחים לבן אדם את הכבוד, לא מכבדים אותו - הוא מת. הוא מת. הוא מת. תקחו מאיזה ילד את הכבוד שלו, הוא לא יכול להמשיך לחיות. רָבָה אחד יפגע בילד, אחר כך האבא יבוא הביתה ויצעק עליו עוד הפעם, האמא גם תצעק עליו, גמרנו

עם הנשמה של הילד הזה. זה לא רק זה. בעל, האשה צועקת עליו, אז הוא נהיה פי מליון יותר גרוע. למה? כי היא הרגה לו את הנשמה וגם האשה אותו דבר. לא יתנו לה כבוד, היא לא יכולה לתפקד. וכך אנחנו כולנו, ככה ה' ברא את האדם, הנשמה חוצבה מכסא הכבוד. הנשמה זה הכבוד. "למען יזמך כבוד ולא ידום" פירושו למען תזמר הנשמה. הרי הנשמה היא שמזמרת. אם הנשמה לא מזמרת, כלומר אם עכשיו גזלנו מהשני את הכבוד מאיזושהי סיבה, אז באותו רגע הוא ידום, גמרנו, הוא מת, לא משנה אם הוא חי, זה כבר לא חיים. אדם יכול להגיד זה אני, זה הטיפוס שלי, זה הסגנון שלי, אם יהיה מישהו שבדיוק אני אסתדר אתו אז טוב, אם לא אני פורש, אני מתחבא, אני בורח מאנשים. אנחנו מבינים שזה קורה אבל אסור לשכוח, זה הגלות, זה החורבן, זה הפירוד. זה לא יביא בריאות לא לפנש ולא לגוף, השם לא אוהב את זה. ה' לא עם הבן אדם אם הוא לא יכול להתחבר עם האנשים שלו. ה' אוהב את כל הבריות שלו. צריך להתכלל עם כולם. רק אז תבוא הגאולה. אנחנו בסך הכל ילדים של ה', ואנחנו לא יכולים להתחיל עם הקב"ה ולהגיד לו תשמע, זה לא בשבילי וזה לא מתאים לי, תעזור לי כי אין לי כוח לראות את האנשים, אני לא יכול לסבול כאן את העולם, אין לי כוח, אז עכשיו אני סוגר... בסדר, יש את הבחינה הזאת שאני צריך את לבד, גם זו בחינה, אך בסך הכל בלבנו פנימה, אם הוא מרגיש שהוא פגע במישהו, רק לבקש סליחה, ורק לכבד את השני, ורק לפייס אותו, ורק להגיד מילים טובות לכל הסובבים, בכל רגע ורגע. האדם בעצמו מרגיש, אומרים לו מילה טובה אז הוא יכול להמשיך לחיות, לא אומרים לו אז הוא לא יכול. מזה הוא צריך להבין בעצמו שצריך לתת ולתת ולתת. הנשמה היא מכסא הכבוד. לכן כבוד זה מצרך מספר אחד של החיים. זה אוויר. לא תתנו לשני כבוד, תפגעו בו, באותו רגע הוא מת. אחר כך תצטרכו לפייס אותו, להחיות אותו, יש הרבה עצות, אנחנו לא אומרים שהכל כבר אבוד, קרה, קורה תקלות, אנחנו כולם נכשלים, מכבדים, פוגעים, נפגעים, זה קורה לכולנו, זה מציאות של החיים. הכבוד זה אם כל חי. תן לו מחמאה, תגיד לו מילה טובה, תראה מה זה עושה לו, תגיד לו מילה לא טובה הוא לא יכול לזוז, זאת אומרת, מי מניע את כל האברים של האדם? הכבוד! כבוד זה דבר כזה חשוב שלא יתואר". (באור פני מלך חיים)

עולם חסד יבנה. ה' הוריד מן האור האלוקי שלו כדי לברוא את העולם. זה חסד בלתי יתואר. אנחנו חיים בחסד ה'. העולם הזה מלא חסד. כל מה שיש לנו בחיים זה הכל מתנת אלוקים כזו שלא תתואר. צריך ללמוד מה' יתברך. "והלכת בדרכיו". ה' דרכיו חסד אף אנו נעשה חסד. מצדקה וחסד רק מרויחים. כמו בסיפור הבא:

הגמ"ח של אדוארד

"ובכן הרב לוי הנכבד, שמי הקודם הוא אדוארד ואני יליד דרום-אפריקה, וברשותך לא אציין כאן את שמי המעוברת ולא את שם משפחתי. רבים וטובים מכירים אותי. אני יהודי שומר מצוות כבן 50, לפני כעשרים שנה, פתחתי מפעל ליצור רכיבים אלקטרוניים. אודה לה' כי רבו רחמיו, הברכה הייתה מאז ומעולם שרויה במעשי ידי, ותוך חודשים ספורים המפעל הקטן שלי קיבל הזמנות רבות מהארץ, ובשנה השניה פרח שמו הטוב גם בעולם הגדול.

כשהכסף הגדול מתחיל לזרום לכיסים ולבנק, הבן-אדם נכנס לבלומס של רכישות, ומתחיל להתנהג כמו גביר מנופח שמחפש הרבה כבוד ומעמד.

שתי מכוניות מפוארות, וילה מנקרת-עיניים בשכונת יוקרה שבקצה העיר, רשת של משרדי מכירות בכמה ערים מרכזיות בישראל, וכמובן טיסות לחו"ל, הן עיסקיות והן לטיולים חובקי עולם.

נתתי לבני ביתי את ההרגשה שאנחנו מורמים מעם, אנו אנשים חשובים, עשירים, משפיעים, שלא טוב ולא ראוי לנו להתערב עם ההמון הסואן.

"לפני כחמש שנים הגיע למשרדי יהודי חרדי כבן גילי, גבה קומה עם הדרת פנים, לקח לי כמה שניות לזהות אותו. היה זה שמעיה עידן, ידיד יקר ותלמיד מבריק מימי לימודי באוניברסיטה. הוא השתנה לגמרי, אך הקול והחיך נשארו כשהיו. התחבקנו בחביבות למרות הגישה הדי צוננת שלי לבני אדם. השיחה קלחה ושמעיה סיפר לי שבשלב מסוים בחייו הוא מאס בביזנס וברדיפה אחרי הממון והשקיע עצמו בלימוד תורה ובאחזקת כולל אברכים בעירו. לא הייתי צריך לנחש, הרב שמעיה עידן בא להתרים אותי לכולל שלו ולגמ"ח ההלוואות הקטן שהוא מנהל. נערתתי די ברצון, אם כי עד באו של הרב שמעיה לא הייתי תורם רציני, ואפילו חמקתי מכל מיני טרדנים ומתרימים. אבל שמעיה הקסים אותי והספרות קלחו להן על גבי הצ'ק. לא תאמין, רשמתי לפקודת העמותה שלו 10,000 ₪ מבלי להניד עפעף.

"שמעיה הבהיר לי: "תשמע אדוארד, עליך להחליט מה ילד לכולל האברכים. ומה לגמ"ח ההלוואות, אגב, הכסף לגמ"ח ההלוואות הוא רק פיקדון, לכשתרצה תן לי התראה של חודש וחצי חודשיים, ואחזיר לך את סכום ההלוואה שהופקד בגמ"ח". ושוב לא יאומן, הקסם האישי של הרב שמעיה פעל עלי והוספתי צ'ק נוסף לגמ"ח ההלוואות כפיקדון, על סך 20,000 ש"ח. הרב שמעיה היה מרוצה והודה לי בחום רב. "דע לך אדוארד, שהכסף בגמ"ח ההלוואות הוא חסד עצום שאין לו שיעור. זה כסף שמחייב משפחות, אתה בהפקדה הזו עושה לך עולמות של נצח, מבלי שאתה יודע, מבלי מאמץ. בשמם של כל הלוויים אני מברך אותך שעסקיך יפרחו וילבלבו. אגב אדוארד, אתה עוד תיווכח שהעסק אתי הוא ההשקעה הכי טוב שיש לך, אין לי ספק".

"ר' שמעיה בירך אותי, הרב לוי, ואכן עסקי פרחו. אינני יכול לספור כמה פעמים הגיע אלי הרב שמעיה וקיבל תרומות, אבל פעם אחת אני זוכר היטב, היה זה לפני כשלוש שנים. הרב שמעיה היה דרוך מאוד ועננה של דאגה על פניו. "תשמע אדוארד, יש בכולל שלי אברך תלמיד חכם שהסתבך עם החזרי המשכנתא שלו, אני יודע שאתה תורם גדול, ויש לך לב ענק, לפנינו משורת הדין אני מבקש ממך לשחרר עבורו סכום של 40,000 דולר כהלוואה. עדיף שהוא יהיה חייב לך ולא לבנק. הבנק הרס אותו עם ריביות, קנסות ועיקולים, ואני מבטיח וערב לך שהוא ישלם ויחזיר עד הפרוטה האחרונה.

"מעשה שטן הרב לוי, הפעם לא הסכמתי, הסכום היה גדול מדי עבורי כפיקדון חד-פעמי. לא שהיה חסר לי כסף זמין, אלא שהיצר הרע חסם אותי מלחתום על צ'ק שמן כזה. פטרתי את עצמי בתרומה צנועה של כמה מאות שקלים לאותה משפחה ושחררתי לשלום את הרב שמעיה.

"ומכאן ואילך אנחנו מקצרים. מבלי לרדת לפרטים עשיתי כמה טעויות כלכליות, ולפני כחודשיים עם המפולות הכלכליות בבורסות העולם, גיליתי שבעצם אני אפס מאופס, וכל הוני אבד כלא היה. הבנקים והנושים מן הארץ והעולם שאבו וטרפו את כל רכושי, וכל הקריירה המזהירה שלי בת עשרים השנים, התרסקה אל קרקע מציאות שברירית וכואבת. המכוניות עוקלו, הווילה, הקרקעות, הבניינים, הכל נשא הרוח, ובמעט הפרוטות שעוד

נותרו בידי שכרתי - דרך משרד תיווך - דירה קטנה אבל שמורה ואיכותית במרכז העיר. אשתי אמרה לי בחצי פה: "הלוואי שהיה נותר לנו כסף לרכוש את הדירה הזו. זו הייתה חצי נחמה". כיום אני מחפש עבודה כשכיר, כדי להביא פת לחם לביתי. גלגל סובב בעולם.

"ועכשיו הרב לוי לסוף הטוב. לפני כשעתיים הגיע לדירתי השכורה ידידי היקר הרב שמעיה עידן ובידו מעטפת נייר חומה וגדולה. ישבנו על כוס קפה, ולא הייתי צריך לרדת לפרטים, הוא כבר שמע הכל על הנפילה שלי... סיפרתי לו שלאשתי קשה לחיות בשכירות והיא הייתה מסתפקת ברכישת הדירה הצנועה הזו כנחמה פורתא על ההלם הכלכלי שנקלענו אליו. התביישתי לבקש ממנו את החזר הפקדון של הגמ"ח, אבל הרב שמעיה הוא איש רגיש, טוב לב וחכם." "אדוארד, יש כאן 86,000 דולר במזומן, והם שלך, זה הפיקדון שלך בגמ"ח שלנו, ואין לך מושג כמה חסד עשינו עם הסכום הזה, כבר אמרתי לך בעבר שזו ההשקעה הכי אמיתית שיש".

"אחר כך יצא הרב שמעיה למרפסת הקטנה, שוחח כמה דקות בפלאפון שלו ופנה אלי בזו הלשון: "אדוארד יקיר, אם תרצה הדירה החמודה הזו יכולה להיות שלך. היא שווה על פי אומדן השמאי -126,000 דולר מחיר מינימלי", דיווח לי שמעיה. "בעל הדירה מסתפק במחיר הזה".

"אבל עדיין חסרים לי 40,000 דולר שאין לי להשלים... זה חלום רחוק, ואף בנק לא יאשר לי משכנתא במצבי הגרוע", הסברתי לשמעיה, אך הוא בשלו, מסיים את הדיאלוג במילים הבאות: "בעל הדירה שאותו אני

מכיר מסר לי הרגע, שהוא שמע על חסדיך המרובים למען כולל האברכים וגמ"ח הלוואות שלנו, והוא מוכן לתת לך סכום זה כמשכנתא ללא ריבית, עם החזרים הכי נוחים שתרצה. יש לו הכרת הטוב כלפך, והוא שמח על ההזדמנות שנפלה בחלקו כדי לסייע לך להיחלץ מן המשבר".

"הייתי המום הרב לוי, ובאותן שניות חשתי שהקב"ה מלטף אותי ושולח לי יד נאמנה להתרומם ולהצליח מחדש. כן, אני מסכים לעסקה, הודעתי לרב שמעיה, אבל תגיד לי, ריבוננו של עולם, מי האיש הזה שנותן בי אמן כזה ונותן לי משכנתא נכבדה כזו על סמך שמועות ששמעו?"

"הרב שמעיה חיך מאוזן לאוזן: "קוראים לו משה חיים גליקמן", הסביר לי, "הוא אברך המטופל בשמונה ילדים, לפני כחצי שנה הוא קיבל בירושה מדודה זקנה שהלכה לעולמה דירה בת שישה חדרים באזור דתי ועוד סכום בן שש ספרות של קופת גמל על שמה. אגב דומני שלפני שלוש שנים ביקשתי ממך עבורו הלוואה ע"ס 40,000 דולר... הוא כמעט הושלך לרחוב עקב חובותיו לבנק..."

"אתה מבין הרב לוי, אני חשבתי שאני עושה חסד עם אחרים. אך בסופו של דבר עשיתי חסד עם עצמי, ודווקא האברך הזה גליקמן שהתעלמתי ממצוקתו בשעתו הקשה, נותן לי יד סומכת ותומכת. תסכים אתי שמכאן ואילך כל מילה מיותרת?"

מסכים אתך. כל מילה נוספת מיותרת.

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי)

תפילה

ריבוננו של עולם!

תעזור לי לסגור חזק את הפה ולהפסיק להעיר הערות. אפילו שאני צודק כי אני מעיר על דברים נכונים וכבר ביקשתי כמה וכמה פעמים ושום דבר לא משתנה.

תעזור לי אבא לקבל את העובדה שהערות לא עוזרות, הן רק מקלקלות לשני את המצב רוח ומורידות אותנו למטה.

תעזור לי להבין שאני לא מנהל את העולם

וזה שאני אומר משהו זה לא מחייב אף אחד וגם לא מבטיח שיתנהגו כמו שאני רוצה.

תעזור לי ללמד כף זכות על השני ולקבל את זה שהוא לא עושה לי דווקא, אולי הוא פשוט לא מצליח להשתנות.

תעזור לי להשתלט על הגאווה שלי ולהפסיק לכעוס כשאני אומר משהו ואחרים עושים אחרת.

תן לי סבלנות לכל מה שקורה, לכל מה

שאחרים עושים, תעזור לי להתאפק אבא ולא להגיד מילה.

תעזור לי לזכור שגם זה מאת ה', זה לא סתם קורה, אולי כדי ללמד אותי להתאפק, להבליג, להשאר רגוע גם כשהדברים לא נעשים בדיוק כמו שאני רוצה.

ובמקום הערות תעזור לי אבא להגיד רק מילים טובות, מילים שמחזקות, מילים שמקרבות אותנו אליך.

שמע ישראל!
מנחם אזולאי

תרומות ניתן להעביר לת.ד. 57943, ירושלים - או לחשבון בנק הדואר 20685668. כל תרומה תתקבל בברכה.

ניתן לקבל את הגיליון בדואר אלקטרוני ע"י שליחת מייל לכתובת: r.m.azolai@gmail.com

בנושאי הקדשות ו/או הנצחות נא לפנות לטל. 03-9339013; 050-4139631 *** בשאר נושאי העלון ניתן לפנות לטלפון: 02-5374711; 050-4181488